

Revitalizácia Parku v Sušanoch

Sprievodná správa

Sušany
obec

Banskobystrický kraj
Okres Poltár
Región Malohont
Slovenská republika

Vyhotovil : Ing. Karol Kovács

Projektant : Ing. Karol Kovács

ÚVOD

Pojem životné prostredie v poslednom období nadobúda stále väčšieho významu. Je to spôsobené hlavne rozvojom civilizácie a techniky, dopravy, urbanizácie, s čím je spojený presun obyvateľstva z vidieka do miest a naopak.

Prostredie miest a obcí pôsobí na myslenie obyvateľov, na ich spokojnosť, regeneráciu fyzických a psychických síl. Vplýva aj na vzťah človeka k prírode a k rodisku. Naopak nespokojnosť núti k zmene prostredia, bydliska. Tým, že priestory strácajú svoju obytnosť, obyvatelia si tento nedostatok kompenzujú turistikou alebo návštevou iných „vyriešených“ priestorov.

Tvorba záhrad, parkov a celého zeleného priestoru v obývanom prostredí si vyžaduje ústretovosť a pochopenie všetkých obyvateľov, ktorý sa budú v danom priestore pohybovať a využívať ho vo voľnom ako aj pracovnom čase. Je to proces od nápadu (idea) cez projektovanie a realizáciu až po prevádzku a starostlivosť o dielo, ktoré je tu „pre ľudí od ľudí“ prepojené jednotnou myšlienkou danou na začiatku.

Obr.č.1 Sušany - pohľad z vtácej perspektívy.

Obsah.....	3
Úvod.....	2
1. Obec Sušany.....	4
1.1 História.....	4
1.2 Architektúra.....	4
1.3 Prírodné podmienky.....	5
1.3.1 Ovzdušie.....	5
1.3.2 Pôdy.....	6
1.3.3 Rastlinstvo.....	6
1.4 Širšie vzťahy (výkres č.1 v prílohe).....	6
2 Technická správa.....	7
2.1 Identifikačné údaje.....	7
2.2 Úvod.....	7
2.3 Podklady.....	7
3 Súčasný stav	8
3.1 Súčasný stav, fotodokumentácia (výkres č.2 v prílohe).....	8
4 Navrhovaný nový stav.....	9
4.1 Zámer.....	9
4.2 Motív – <i>idea</i>	9
4.3 Návrh (výkres č.4 a 5 v prílohe).....	9
5 Stavebná časť.....	10
5.1 Návrh nového oplotenia (výkres č.6 v prílohe).....	10
6. Použitá literatúra.....	11
7. Prílohy.....	12
7.1 Výkresová časť	
1. Širšie vzťahy	
2. Súčasný stav	
3. Štúdia – navrhované rastlinné druhy	
4. Návrh – pôdorys - osadzovací plán	
5. Návrh – pohľady	
6. Návrh nového oplotenia	
7.2 Textová časť	
1. Zoznam rastlín – osadzovací plán	
2. Položkový rozpočet s cenami	
3. Položkový rozpočet bez cien	
4. Krycí list rozpočtu	
5. Kópia z kat.mapy	
6. List vlastníctva	

1 Obec Sušany

1.1 História

Názov obce Sušany pochádza od staroslovanského názvu Suchaň, čo znamená vysychajúci výmole (potok), súvisí s vysušovaním tunajšej močaristej pôdy.

Z Pohľadu geografického a správneho členenia, územie obce patrilo už v 13. storočí do Rimavského kominátu (Comitatus de Rymua), neskôr premenovaného na Malohont.

Životy a osudy tunajších obyvateľov boli tak ako aj inde aj tu úzko späté s tým čo poskytovala okolitá príroda. Pôda na pestovanie bola úrodná a kvalitná vhodná i na hrnčiarstvo, ktoré sa tak spolu s pôdohospodárstvom stalo hlavným zdrojom obživy miestnych obyvateľov. Miestny hrnčiari vyrábali široký sortiment výrobkov ako napr. hrnce, vazy, misy, hlinené hračky, škridle a rôzne ozdobné predmety. Na vypaľovanie používali malé a veľké pece, nazývané „*báne*“.

Významným impulzom pre duchovný, kultúrny a spoločenský rozvoj obce bola výstavba kostola v rokoch 1835 – 1838. Nasledovala výstavba školy a obecného domu, neskôr novej trojtriednej školy, nového väčšieho kostola a kultúrneho domu. Založením Sušianskeho katolíckeho hudobného a čítacieho krúžku v r. 1902 sa začala písať aj história miestnej knižnice, dychovej hudby a divadelníctva. Hudobníci a ochotníci si svoje umenie nenechávali len pre domáce obecnosť.

V 60. rokoch 20. storočia začal útlm v niektorých smeroch hospodárskeho a kultúrneho života obce. Zrušenie súkromného sektora, násilná kolektivizácia a sťahovanie mladšej generácie za prácou malo nepriaznivý vplyv aj na demografický vývoj s postupným úbytkom obyvateľstva takmer o polovicu. V roku 1971 na návrh Okresného národného výboru a Okresného výboru komunistickej strany v Rimavskej Sobote bol zrušený Miestny národný výbor v Sušanoch, čím fakticky zanikla samospráva v obci a došlo k pričleneniu k Hrnčiarskym Zalužanom, ktoré sa stali strediskovou obcou. Nasledovalo zlučovanie JRD, zrušenie a presťahovanie poštového úradu, rovnako kina, základnej a materskej školy a stavebná uzávera. Postupne v obci zanikla dychová hudba a ochotnícke divadlo. V období spoločného MNV sa v Sušanoch zrealizovali niektoré projekty napr. verejný vodovod, obecný park s pamätníkom padlým v druhej svetovej vojne, meliorácie, výstavba futbalového areálu. Sušany sa v roku 1990 v zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení opäť stali samostatnou obcou.

1.2 Architektúra

Dominantou obce je rímskokatolícky kostol sv. Anny z roku 1911, postavený na mieste staršieho kostola v neoklasicistickom štýle. Centrum dotvára budova domova dôchodcov a domova sociálnych služieb s príhľadou oddychovou zónou a malým amfiteátrom. V širšom centre obce je park s pamätníkmi padlým v I. a II. svetovej vojne, obecný úrad s kultúrnym domom a pamätnou izbou hrnčiarstva. K miestnym pamiatkam patrí aj kaplnka Najsvätejšieho srdca Ježišovho v miestom cintoríne.

Z hľadiska infraštruktúry je v obci vybudovaný verejný vodovod a plynovod, dostupný signál mobilných operátorov, rozvody pevnej telekomunikačnej siete a rozvody optickej siete s možnosťou pripojenia internetu a televízie.

1.3 Prírodné podmienky

Obec Sušany sa nachádza v údolí Sušianskeho potoka, ktorý je ľavostranným prítokom rieky Suchá. Prevažne pahorkatinový chotár je tvorený z dvoch tretín poľnohospodárskou pôdou, zvyšok sú zmiešané lesy s prevahou duba. Z geologického hľadiska je podložie tvorené tretohornými ílmi, pieskami, pieskovecami a uležaninami. V severnej časti obce je prameň s minerálnou vodou. K obci patria miestne časti: Jelené, Svätá Túteň, Hrb, Kederka a Sušiansky mlyn.

Oblasť patrí do vinohradníckej oblasti stredoslovenskej, rajón Gemerský. Z vyššie položených miest členitého chotára sa vynorí pozorovateľovi pohľad na panorámu Kokavských a Veporských vrchov, Nízkych Tatier s dominantnou Kráľovou hoľou, Slovenského rudohoria a na juhu Cerovej vrchoviny.

1.3.1 Ovzdušie

Územie obce Sušany patrí do pásma teplej klimatickej oblasti, mierne suchej, s chladnou zimou. Priemerne má 50 a viac letných dní za rok s denným maximom teploty vzduchu viac ako 25 °C. V januári je priemerná teplota vzduchu – 3,9 °C, jednorázovo môže vystúpiť až do -20°C, ojedinele i viac. V júli je priemerná teplota vzduchu 19,4 °C.

Priemerné ročné úhrny zrážok na úrovni 600 až 700 mm. Absolútne mesačné maximum zrážok je 200 až 250 mm, absolútne denné maximum je 54,8 mm. Priemerné úhrny zrážok v januári sú 30 až 40 mm. Priemerné úhrny zrážok v júli sú 60 až 80 mm.

Priemerné ročné hodnoty klimatického ukazovateľa zavlaženia podľa meraní v rokoch 1961-1990 poukazujú na nedostatok zrážok od 0 do 100 mm ročne. Priemerné ročné hodnoty radiačného indexu sucha podľa pozorovaní v rovnakých rokoch ukazujú pre danú lokalitu hodnotu 1,25-1,50. Globálne žiarenie a relatívne trvanie slnečného svitu na úrovni 1 250 - 1 300 kWh.m⁻². Priemerné ročné úhrny evapotranspirácie (výdaj vody v podobe vodnej pary z rastlín) činia 650 – 700 mm podľa meraní v spomínaných rokoch.

Počet dní so snehovou pokrývkou je na rozmedzí 40 až 60 dní s priemernou výškou snehovej pokrývky 9,2 cm za rok.

1.3.2 Pôdy

Z hľadiska pôdy sa na území vyskytujú pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé, zo sprašových hlín a svahovín. Schopnosť zadržať vlahu (retenčná schopnosť) je veľká so strednou priepustnosťou. Zrinitosť pôdy je hlinitá s obsahom neskeletnatých až slabo kamenitých častí (0-20 %). Pôdna reakcia (pH) je v prevažnej väčšine neutrálna až stredne kyslá.

1.3.3 Rastlinstvo

Fytogeograficko – vegetačné členenie radí oblasť Sušian do dubovej zóny, horskej podzóny – sopečná oblasť. Potencionálna prirodzená vegetácia radí oblasť medzi karpatské dubovo-hrabové lesy s výskytom dubových a cerovo-dubových lesov.

1.4 Širšie vzťahy

Obec Sušany sa nachádza stredoslovenskom kraji, v regióne Gemer – Malohont. Od okresného mesta Rimavská Sobota je vzdialené 17 km, od okresného mesta Poltár 11 km a okresného mesta Lučenec 25 km. Južným smerom je mesto Filákov vzdialené 24 km, smerom na sever je mesto Hnúšťa vzdialené 28 km. Susednou obcou sú Hrnčiarske Zalužany vzdialené iba 2 km, Hrnčiarska Ves vzdialená 4,6 km a obec Ožďany necelých 5 km od obce Sušany.

Do okolitých obcí vedie cesta II. triedy, do miest sa dá dostať aj po ceste I. triedy a rýchlostného obchvatu pri Ožďanoch.

2 Technická správa

2.1 Identifikačné údaje

Názov stavby : Revitalizácia parku v Sušanoch

Miesto stavby : Obec Sušany

Katastrálne územie : Sušany

Číslo parcely : parcela registra C 8/1 o celkovej výmere 1117 m²

parcela registra E 131 o celkovej výmere 836 m²

Charakter stavby : Revitalizácia parku

Investor : Obec Sušany

Autor : Ing. Karol Kovács

Projektant : Ing. Karol Kovács

Dátum vypracovania : 03 / 2020

2.2 Úvod

Projekt rieši revitalizáciu zelene v parku a oplotenie vstupnej časti parku.

2.3 Podklady

Geometrický plán, mapa z katastra, terénny prieskum s fotodokumentáciou.

List vlastníctva je súčasťou príloh.

3 Súčasný stav

3.1 Súčasný stav

Park je umiestnený pri vstupnej časti do obce a momentálne nevyužíva svoj potenciál návštevnosti a služby domácim obyvateľom. V súčasnosti slúži najmä rodinám s deťmi kvôli dostupným hracím prvkom pre deti. Je navštevovaný aj pri príležitosti pripomenutia si ukončenia I. a II. sv.vojny ako aj úcty k miestnym hrdinom, ktorý sa zúčastnili v týchto bojoch. Pôdorys betónového chodníka v parku v tvare srdca môžeme chápať ako odkaz na lásku, ktorá pomáha predísť mnohým konfliktom u nás i vo svete alebo aj ako ušká na krčahoch z minulosti známej hrnčiarskej výroby.

Dreviny a kry vysadené na mieste parku v II. polovici 20-teho storočia už dlhší čas neplnia požiadavky so zámerom na atraktívne využitie voľného času, či už formou aktívneho alebo pasívneho oddychu. *„Keď som išiel okolo ani som si nevšimol, že tu nejaký park je“.*

Požiadavky na kvalitné trávenie voľného času plnia iba vzrastlé listnaté stromy v zadnej časti pri parku ktoré poskytujú tieň pre hrajúce sa deti a ich rodičov a v projekte požadujeme ich zachovanie.

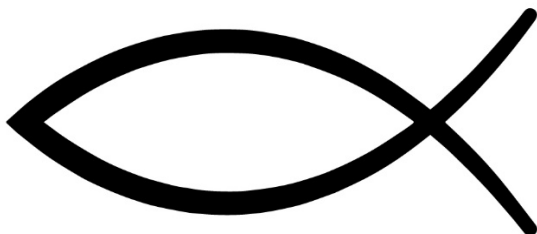
4 Navrhovaný nový stav

4.1 Zámer

Zámerom revitalizácie - rekonštrukcie parku je skultúrniť toto miesto po stránke pohľadovej a funkčnej. Vytvoriť miesto, ktoré poteší oko nejedného turistu, pohladí dušu každého návštevníka a bude plnohodnotným miestom oddychu pre malých aj veľkých.

4.2 Motív - idea

Odkaz na kresťanstvo a hrnčiarstvo. Oboje pomáhalo ľuďom v obci prekonať neľahké časy minulé a môže pomôcť prekonať i nástrahy budúcnosti. Sú to témy, ktoré budú obyvateľom obce vždy blízke a budú sa k nim s hrdosťou hlásiť aj naďalej.

obr.2 Symbol Kresťanstva

obr.3 pečatidlo s motívom hrnčiarstva

4.3 Návrh (plán budúcej výsadby)

Pri tvorbe návrh parku myslíme predovšetkým na zatraktívnenie celého priestoru, vytvorenie novej kompozície, ktorá bude lákať návštevníkov parku.

Plocha pre aktívni oddych, s detskými prvkami ostáva v takmer nezmenenej podobe v zadnej časti parku. Do tohto priestoru pribudne živý plot z dvoch druhov polo-opadavého vtáčieho zobu, zelenolistý a bielo-zeleno-listý, ktoré spolu vytvárajú pekný kontrast a darí sa im v podrade vysokých stromov. Tento živý plot zintímni priestor z pohľadovo otvorenej časti parku a dodá trocha súkromia na hry. Vstupná časť do zrevitalizovaného parku bude ale otvoreným pohľadom a lákadlom do ríše rastlín pre turistov a domácich návštevníkov. Nádych čerstvých vôní rozkvitnutých kvetov a pestré, farebné záhony z rôznych typov rastlín potešia najmä oči a zmysli ľudí, ktorý sa budú chcieť prejsť, oddýchnuť si a načerpať novú energiu v peknom prostredí. Trasa chodníčka ostáva nezmenená, pri prechádzke po nej však budú mať návštevníci čo objavovať. Doplnená o nové pohľadové zóny s lavičkami bude lákadlom ako pre ľudí vyhľadávajúcich pasívny oddych, tak aj pre deti a mladších návštevníkov, keďže trávnatá plocha pri novovytvorenej výsadbe je viac ako 400 m².

5 Stavebná časť

5.1 Návrh nového oplotenia

Súčasťou obnovy - revitalizácie parku je aj výmena starého, nevhodného oplotenia vstupnej časti parku za nové oplotenie o celkovej dĺžke 42 m. Počítame pritom s novými kovovými, poplastovanými stĺpikmi a spevnenými plotovými panelmi rovnakého typu. Oplotenie bude mať výšku 1 m od úrovne terénu. Súčasťou návrhu nového oplotenia je aj nová dvojkrídlová vstupná brána rovnakého typu v tmavozelenej farbe o celkovej šírke 3 m.

6 Použitá literatúra

www.susany.sk

TATIANA HRNČIAROVÁ a kol., *Atlas krajiny Slovenskej republiky*, MŽP SR, SApŽP, 2002

ZDENKA RÓZOVÁ, DENISA HALAJOVÁ, *Parková tvorba*, SPU v Nitre, 2002

7 Prílohy

7.1 Výkresová časť

1. Širšie vzťahy
2. Súčasný stav
3. Štúdia – navrhované rastlinné druhy
4. Návrh – pôdorys - osadzovací plán
5. Návrh – pohľady
6. Návrh nového oplotenia

7.2 Textová časť

1. Zoznam rastlín – osadzovací plán
2. Položkový rozpočet s cenami
3. Položkový rozpočet bez cien
4. Krycí list rozpočtu
5. Kópia z kat.mapy
6. List vlastníctva